

Pöytäkirja

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kokous 29, 4/2015

Aika 23.9.2015, klo 10:15–12:15

Paikka MMM, Mariankatu 23, Helsinki, kokoushuone Niemennokka (3. krs)

Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta
Jäsenet ja (varajäsenet) **läsnä olleet tummennetulla**

Olli Peltoniemi, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(**Pirjo Kortensniemi**, varapuheenjohtaja, Eläinten terveys ETT ry.)

Susanna Ahlström, maa- ja metsätalousministeriö

Jaana Mikkola, Elintarviketurvallisuusvirasto
(**Taina Mikkonen**, Elintarviketurvallisuusvirasto)

Tapio Palmu, Lounais-Suomen aluehallintovirasto
(**Taina-Riitta Seppälä**, Lounais-Suomen aluehallintovirasto)

Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
(Sami Kilpeläinen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry)

Johan Åberg, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
(Tomas Långgård, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.)

Saara Kupsala, Itä-Suomen yliopisto
(Birgitta Wahlberg, Åbo Akademi)

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
(Tiina Reilas, Luonnonvarakeskus)

Jaakko Mononen, Itä-Suomen yliopisto
(**Mari Heinonen**, Helsingin yliopisto)

Päivi Lahti, Helsingin yliopisto
(Markku Oksanen, Turun yliopisto)

Salla Tuomivaara, Eläinsuojeluliitto Animalia ry
(Sami Säynevirta, Eläinsuojeluliitto Animalia ry)

Kati Pulli, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(**Maria Lindqvist**, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Sanna Nokka, ProAgria Keskusten Liitto ry
(Pirkko Taurén, Faba osk.)

Elias Jukola, HKScan oyj
(Tuomas Herva, AtriaNauta)

Matti Kalervo, Kesko oyj
(Sari Ristaniemi, SOK)

Juha Beurling, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
(Annikka Marniemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry)

Sari Salminen, eläinsuojeluasiamies

Satu Raussi, sihteeri, Eläinten hyvinvointikeskus EHK

Jouko Koppinen, Zoetis, FINCAS tutkimushankkeen esittelyn ajan

1. Sikojen kastraation vaihtoehdot FINCAS projektin tuloksia, Olli Peltoniemi

Puheenjohtaja Olli Peltoniemi esitteli sikojen kastraation vaihtoehdot FINCAS tutkimushankkeen tuloksia.

Karjuja eli urospuolisia sikoja kastroidaan, koska niiden lihaan voi kehittyä niin kutsuttua karjunhajua, jonka osa lihansyöjistä kokee vastemielisenä. FINCAS tutkimuksessa havaittiin, että 32 %:lla suomalaisista teuraskokoisista karjuista lihaan kehittyi karjunhajua. Haju muodostuu androstenonista (erittyy kiveksistä, ilmaantuu sukukypsyyden kynnyksellä), skatolista (muodostuu suolistossa bakteeritoiminnan vaikutuksesta) ja indolista. Androstenoni ja skatoli tehostavat toistensa vaikutuksia.

Euroopassa suurin osa karjuporsaista kastroidaan heti syntymän jälkeen. Eurooppalainen sikaelinkeino ja sidosryhmät ovat päättäneet tehdä asialle jotain, ja vuosi 2018 on asetettu rajaksi, johon mennessä perinteisestä kastraatiosta olisi päästävä eroon ([European Declaration on alternatives on surgical castration of pigs](#)). Perinteisellä kastraatiolla tarkoitetaan tässä karjuporsaan kastraatiota ilman kivunlievitystä. Tosin perinteistä esimerkiksi Iso-Britanniassa on jättää karjuporsas kastroimatta. Perinteisen kastraation korvaamiseksi karjut voidaan kastroida anestesiassa tai paikallispuudutuksessa (tai molemmat) tai karjut voidaan rokottaa karjunhajua vastaan, niin kutsuttu immunokastratio. Karjun hajun voi myös tunnistaa ruhosta, teurastaa karjut riittävän pieninä ennekuin niihin ehtii muodostua karjunhajua, jalostaa karjut hajuttomaksi tai tottua karjun lihan makuun. Suomessa syntyy vuosittain noin 3 miljoonaa porsasta, joten kastraatiolla on vaikutus merkittävään määrään eläinyksilöitä.

Immunokastraatorokotteen toimivuutta suomalaisilla sioilla tutkittiin yhdessä FINCAS osahankkeessa. Toivotun vaikutuksen aikaansaamiseksi rokote annetaan karjuporsaille kaksi kertaa, 10 ja 16 viikon iässä. Rokote saa aikaan vasta-ainetuotannon. Karjun kivekset surkastuvat rokotteen vaikutuksesta myös ulkoisesti. Ohimenevä vaikutus kestää noin ½ vuotta. Kivekset ja sukupuolihormonien erityks palautuvat normaaliksi ajan myötä. Rokotteen todettiin toimivan hyvin käytännön olosuhteissa ja rokotetuilla karjuilla oli suurempi lihaksen % -osuus kuin rokottamattomilla. Rokotettujen karjujen ruokintaa tukittiin kolmella eri ruokintatasolla, jotka pohjautuivat aminohappo lysiiniin. Kun immunokastroituja ruokittiin korkealla aminohappotasolla, niin saatiin korkeampi tuotto. Rehun hintavaihtelut toki vaikuttavat tuottoon.

FINCAS hankkeen tulosten mukaan karjuporsaiden kirurginen kastroidi heikentää kastroidettavan porsaan hyvinvointia ja vaikuttaa koko pahnueeseen vähentäen porsaiden lepäämistä, emon utareen hieromista, leikkiä ja tutkimiskäyttäytymistä sekä lisäten seisoskelua. Käyttäytymismuutokset kastraation jälkeen ilmenivät, vaikka kastroidaville porsaille annettiin kipulääkitys tai kipulääkitys ja puudutus tai vaikka toimenpide tehtiin anestesiassa ja porsaille annettiin puudute ja kipulääkitys.

Miten suomalainen kuluttaja suhtautuu immunokastraatioon ja immunokastroidun sian lihaan tulisi selvittää. Keski-Euroopassa suhtautuminen immunokastraatioon on osin hyvin jyrkkää, kaikki mieskuluttajat eivät uskalla syödä rokotetun sian lihaa, kun pelkäävät vaikutuksia itseensä. Euroopan runsaslukuisten maiden kuluttajien käyttäytymisellä on suuri vaikutus siihen, yleistyykö immunokastratio Euroopassa. Belgiassa immunokastroidaan paljon karjuja ja kuluttajien asenne on muuttunut myönteisemmäksi ajan myötä. Kuluttajat eivät välttämättä aina tee kovin tietoisia päätöksiä, vaan kuluttajakäyttäytyminen riippuu siitäkin, miten asia esitetään.

Keskusteltiin sukukypsyyden saavuttaneiden karjujen keskinäisestä sosiaalisesti käyttäytymisestä. Immunokastratio vaatii uutta logistiikkaa teurastamoketjussa. Porsaat täytyy lajitella sukupuolen mukaan. Tuotiin esille, että sikojen välistä aggressiivista ja

astumiskäyttäytymistä voi vähentää sillä, että antaa porsaiden tutustua toisiinsa pienestä saakka. Tuotiin esille, että sianlihan laatu on erilainen täyskarjuilla, kastroiduilla karjuilla ja immunokastroiduilla karjuilla. FINCAS tutkimusryhmän käsityksen mukaan immunokastratio on sikatuotannon ja sikojen hyvinvoinnin kannalta merkittävä vaihtoehto perinteiselle kastraatiolle.

2. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11:30.

3. Kokouksen järjestäytyminen

Lisättiin muihin asioihin LETKA lypsylehmien hyvinvoinnin tutkimushankeen esittely.

Tuotiin esille nykyhallituksen ohjelman linjaus, että uusia säädöksiä, jotka aiheuttavat kustannuksia maatalouselinkeinolle, ei tällä hallituskaudella tehdä ja vanhojakin säädöksiä puretaan. Esimerkiksi turkiseläinten suojelun asetuksen uudistus keskeytettiin, eikä eläinsuojeluasiamiehen virkaa jatketa ensi vuoden alusta. Esitettiin huoli eläinsuojelulain uudistuksen etenemisestä. Esitettiin asian ottamista neuvottelukunnan asialistalle.

Turkiselinkeino on luvannut sertifiointin kautta tehdä eläinten hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Elinkeinolla on siis mahdollisuus edistää eläinten hyvinvointia vapaaehtoistoimin laatu järjestelmän kautta. Eläinten hyvinvointia edistävien vapaaehtoistojen todettiin olevan tervetulleita, mutta ei nähty mahdolliseksi, että vapaaehtoistoimilla voitaisiin korvata lainsäädäntöä. Vapaaehtoistoihin ei ole kaikkien pakko ryhtyä. Todettiin, että turkiseläinten hyvinvointitutkimukselle on tarvetta, esimerkiksi järkevä ja toimiva vetäytymistila olisi hyvä selvittää.

4. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin pienin korjauksin. [Pöytäkirja](#) löytyy neuvottelukunnan sähköiseltä sivulta.

5. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä

Maa- ja metsätalousministeriön edustajana neuvottelukunnan kokouksessa oli Susanna Ahlström. Eläinsuojeluasiamiehen virkaa ei jatketa ensi vuoden alusta. Eläinsuojelulain uudistustyö etenee ja ohjausryhmä on kokoontunut säännöllisesti. Seuraavina asioina uudistustyössä on muun muassa eläinten lopetus ja lopetukseen liittyvä teurastus, etenkin uskonnollisista syistä tapahtuva teurastus.

Saatiin tiedoksi, että halal lihan kysyntä on Suomessa suurempaa kuin tarjonta. Kotimainen halal liha ei riitä kattamaan Suomen muslimiväestön kysyntää. Huomautettiin, että sellainen teuraseläimen tainnutus, josta eläin voi palautua eloon, kuten sähkötainnutus, on Islamin uskon mukaista ja monet muslimit tainnutuksen näin hyväksyvätkin. Teuraseläimet on tainnutettava ennen verenlaskua ja uskonnollinen teurastus on EU:ssa tästä poikkeava menettely, joka on sallittu vain uskonnollisten yhteisöjen tarpeisiin. EU alueella teurastetaan kuitenkin uskonnollisista syistä enemmän eläimiä kuin mitä uskonnolliset yhteisöt tarvitsevat. Tällöin liha on monikäyttöisempää, sitä voidaan esimerkiksi viedä muslimimaihin. EU:ssa on keskusteltu teurastustavan merkitsemisestä lihapakkaukseen. Huomautettiin, että kaikki kosher liha tuodaan meille, sitä ei teurasteta Suomessa sen vuoksi, että kosher lihan tuotannossa tainnutus ei ole sallittua. Epäiltiin, että meilläkin voi olla lainsäädännön ja siten myös valvonnan ulkopuoliset lihamarkkinat uskonnollisten yhteisöjen tarpeisiin. Tiedoksi EU:n DIAREL tutkimusprojekti Encouraging Dialogue on Issues of Religious Slaughter www.diarel.eu

6. Muut asiat

- Seuraava kokous on tiistaina 17.11.2015, klo 10:15–12:15
- Seuraavan kokouksen asialistaa ei vielä päätetty, katsotaan alkuperäistä toimintasuunnitelmaa
- LETKA tutkimushankkeen kuulumisia, *Pirjo Kortesiemi*
LETKA on kaksivuotinen lypsylehmien hyvinvoinnin tutkimushanke, jossa ovat mukana Luke, ETT ja ProAgria. Mukana on 50 pihattonavettaa, joissa tehdään Welfare Quality WQ analyysi. WQ analyysiä peilataan nautojen terveydenhuoltojärjestelmä NASEVAn tietoihin
- Saatiin tiedoksi, että Itä-Suomen yliopistosta loppuu eläinten hyvinvoinnin tutkimus
- Ensi vuoden EuroFAWC kokous järjestetään Suomessa 18.–19.5.2016

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:05.

Helsingissä 17.11.2015

Pöytäkirjan vakuudeksi

Olli Peltoniemi, puheenjohtaja

Satu Raussi, sihteeri